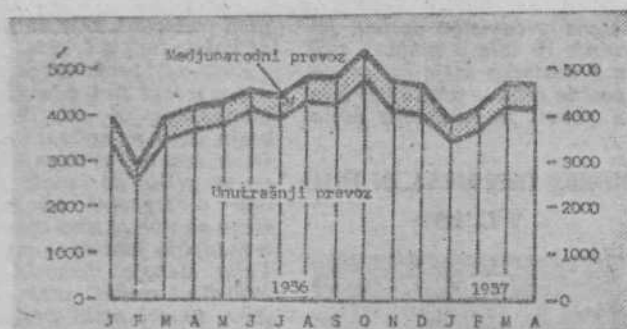

PREVOZ BLAGA IN POTNIKOV Z ŽELEZNICO

PREVOZ BLAGA PO ŽELEZNICI V TISOČ TONAH

V prvih štirih mesecih l. 1957 so naše železnice prepelele blizu 18 milijonov ton blaga. V primerjavi z istim razdobjem lanskega leta se je prevoz povečal za približno 5 milijone ton ali za 20 odstotkov.

V l. 1956 so železnice prepelele 52 milijonov ton, medtem ko so v l. 1959 prepelele le 21 milijonov ton.

Notranji prevoz obsega 89

odstotkov skupnega prevoza, medtem ko zajema mednarodni prevoz, to je izvoz, uvoz in tranzit, le 11 odstotkov.

V mednarodnem prevozu, ki je znašal v opazovanem razdobju približno dva milijona ton, je odpadlo na tranzit 40 odstotkov prevoza, na izvoz 52 odstotkov, a na uvoz 28 odstotkov, kakor to kaže tudi spodnji grafikon.

Z ŽELEZNICO JE ODPOTOVALO POTNIKOV V MILIJONIH

Z železnico največ prevažamo premog, na katerega je odpadlo 37 odstotkov skupnega prevoza, nadalje cement in gradbeni material, na katerega je odpadlo 16 odstotkov, na les 12 odstotkov, na rude, kovine in nekovine 9 odstotkov, manjše količine pa tvorijo žito, metalurški izdelki, nafta itd.

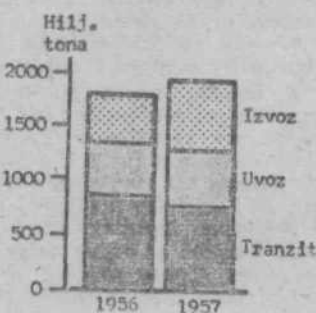
Od skupno prepelejanega blaga je bilo v prvih mesecih leta 1957 na progah normalnega tira prepeleljano 87 odstotkov blaga, medtem ko so ga prepeleljali na ozkotirnih progah 15 odstotkov.

Železnice so v l. 1956 s prevozom 52 milijonov ton blaga dosegle rekord (od svojega obstanka), medtem ko so v prevozu potnikov nazadovale v primerjavi z l. 1955 za 4 milijone potnikov. V razdobju januar-april l. 1957 so prepelele približno 54 milijonov potnikov, kar je za 8 odstotkov več kakor v enakem razdobju lani.

Od skupno prepelejanih potnikov so jih prepelele 87 odstotkov po progah normalnega tira, s potniškimi plaki je bilo prepeleljanih 97 odstotkov, a le 3 odstotke z brzimi in ekspresnimi plaki. V tem razdobju je 95 odstotkov potnikov uporabilo za prevoz drugi razred.

MEĐNARODNI PREVOZ BLAGA

jan.—april l. 1956 in 1957

Energija v perspektivnem planu

Splošno znano je, da je pomanjkanje premoga in električne energije povzročalo v povojnih letih stalne težave v industrijski proizvodnji. Kljub temu smo — predvsem zaradi zgrajenih zmogljivosti — dosegli zelo občuten vzpon in se uvrstili med prve države po tempu industrijske proizvodnje. Gotovo pa je, da bi bili brez težav z energijo zmogljivosti mnogo bolj izkoriščali in da bi bil razvoj še hitrejši.

Na drugi strani Jugoslaviji ne primanjkuje energetičnih virov, posebno na rečnih tokovih, ki so primerni za hidrocentrale, in v nahajališčih lignita. Ne izkoriščamo niti pet odstotkov razpoložljive vodne energije. Lignita imamo po sedanjosti proizvodnji in po doslej ugotovljenih nahajališčih za skoraj tri tisoč let, tako da so rezerve praktično neizčrpne (medtem ko gre pri črnem in rjavem premogu po dosedanjih ugotovitvah za zaloge za približno dve stoletji, kar pa se bo s povečanjem proizvodnje precej skrajšalo). O rezervah nafte je še prezgodaj govoriti določneje, ker so se raziskovanja praktično začela šele po vojni.

Doslej je bilo že precej storjenega, da bi razpoložljive zaloge energije čim bolj izkoriščali in da bi dali industriji energijo, brez katere se ne more razvijati. Posebno pozornost smo posvečali prav tistim vrstam energije, katerih imamo največ. Tako proizvajamo lignita 5,5 krat več kakor pred vojno, energije iz hidrocentral pa 5 krat več. Vendar po proizvodnji in potrošnji energije še vedno resno zaostajamo za bolj razviti državi in za potrebami naše industrije. V prihodnjih letih bo nujno, da bomo proizvodnjo energije še bolj povečali.

Glede električne energije problem doslej ni bil samo v tem, da je napredovala gradnja central počasneje kakor industrijskih zgradb, temveč tudi v tem, da ni bila mreža daljnovodov in drugih naprav za prenašanje toka popolnoma dograjena in še vedno ne dopušta, da bi presežke, ki se tu in tam pojavljajo, prenašali tja, kjer so potrebni.

Računajo, da bodo potrebe po električni energiji do l. 1961 narasle na približno 9 milijard kilovatnih ur. Največji del tega porasta bo odpadlo na potrebe velikih industrijskih podjetij, posebno na črno in barvasto metalurgijo, zatem pa na široko potrošnjo (gospodinjstva, poslovni prostori, javna razsvetljava, mestni promet in vodovod). Računajo, da bodo mogla v prihodnjih letih samo gospodinjstva nakupiti termičnih aparatov za približno milijon kilovatov na leto, kar bi pomenilo najmanj še 150 milijonov kilovatnih ur. Z določenim povečanjem računajo tudi pri vseh drugih vrstah potrošnikov.

Povečane potrebe bomo krili predvsem s popolno dovršitvijo central, ki so že zgrajene, ali pa jih gradimo (hidrocentrale Zvonik, Kokin Brod, Peruća, Gofak, Jablanica, Mavrovo, Perućica, termocentrala Konjščina), nato pa z graditvijo novih zgradb, pretežno hidrocentral. Večjo, pa tudi bolj ekonomično proizvodnjo bodo dosegli prav tako z rekonstrukcijami nekaterih obratujočih naprav, posebno tistih, ki so v okviru tovarn in rudnikov.

Zelo važno vlogo v razvoju električnega gospodarstva bo imelo uporabljanje mreže daljnovodov in naprav za prenos in transformacijo električne energije. S to razvojno mrežo bo prišla popolnoma do izraza enotnost elektrogospodarskega sistema, energijo pa bomo izkoriščali mnogo bolj racionalno. Za rekonstrukcijo in razširitev mestne razvodne mreže se bodo lahko zavzeli ljudski odbori s svojimi investicijskimi skladi. Del sredstev bodo lahko realizirali tudi iz razlike med najnižjo odobreno ceno za energijo v široki potrošnji in dejansko ceno na njihovem področju.

Premog in nafta

Cenijo, da bo l. 1961 potrebno proizvesti približno 25 milijonov ton premoga (lani smo proizvedli 17 milijonov ton). Porast se nanaša največ na kritje potreb termocentral, kakor so Kolubara, Soštanj in Zagreb.

Povečanje proizvodnje lahko tudi tu dosežemo predvsem z dovršitvijo zgradb, ki jih že gradimo (Senjsko-resavski rudnik, Kolubara, Kostolac, Kakanj, Breza in separacija Banovići), nato pa z nadaljnjim povečanjem zmogljivosti in z mehanizacijo rudnikov kakor tudi z odvarjanjem novih področij.

Potrošnja naftinih derivatov bi se morala povečevati v povprečju vsaj za 10 odstotkov na leto, ker narašča število vseh vrst motornih vozil in število traktorjev. Določeno je, da ne bomo investirali samo v odpiranje novih naftonosnih polj, temveč tudi v razširitev in rekonstrukcijo sedanjih zmogljivosti, kar bo omogočilo tako večjo proizvodnjo kakor boljše izkoriščanje surovine, investirali pa bomo prav tako v naprave za uporabljanje plina.

J.